

Dia Internacional per a la Tolerància: una visió inclusiva

No n'hi ha prou amb promoure només la tolerància ja que aquesta ha d'anar lligada amb altres principis com el d'inclusió per tal de poder fer més efectius els drets humans

Com cada any, el 16 de novembre se celebra el Dia Internacional per a la Tolerància mundial organitzat per l'Assemblea General des de 1996 amb la Resolució 51/95 considerant la tolerància com un dels principis i pilars fonamentals de les Nacions Unides tal com ho expressa la Carta i la Declaració Universal dels Drets Humans. Anteriorment, el 1995 l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, coneguda com l'UNESCO, va aprovar la Declaració de Principis sobre la Tolerància i el Pla d'Acció de Seguiment de l'Any de les Nacions Unides per a la Tolerància formada per quatre articles centrats en: el

significat del concepte; la seva adopció nacional; les diferents dimensions socials i l'educació com a eina principal per a prevenir la intolerància. A més, el mateix any es va instituir el Premi UNESCO-Madanjeet Singh pel Foment de la Tolerància i la no Violència amb la intenció de commoure el 125è aniversari del naixement del reconegut Mahatma Gandhi, el principal líder del moviment nacionalista indi amb la marxa de la sal per a obtenir la independència del país de l'Imperi Britànic que va ser un dels moviments de desobediència civil més emblemàtics de la història postcolonial.

La dansa de Henri Matisse (1909)
Font: Museum of Modern Art

El principi de tolerància ha estat inclòs en tractats i documents del dret internacional. Concretament i de forma directa, la ja mencionada Carta de les Nacions Unides l'inclou en el seu preàmbul com a pilar per a desenvolupar la resta de capítols; l'article 26.2 de la Declaració Universal dels Drets Humans, que aquest 2023 compleix setanta-cinc anys, correlaciona l'educació amb la tolerància per tal de que hi hagi un ple desenvolupament dels drets humans i les llibertats fonamentals. Cal remarcar que aquest principi en moltes ocasions pot estar relacionat amb el principi de no discriminació ja que ambdós busquen el respecte de la diversitat i la igualtat en matèria de drets i llibertats. Tot i així, per a poder defensar plenament aquest principi caldria directament fer-ne menció en alguns documents regionals de gran rellevància per la defensa dels drets humans com ara a la Conveni Europeu de Drets Humans del Consell de Europa o a la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea que recullen ambdós la prohibició a la discriminació (articles 14 i 21 respectivament), però sense citar el concepte de tolerància.

Però, com es lluita contra la intolerància apart d'incloure-la en els diferents convenis i tractats internacionals i regionals? Segons les Nacions Unides, per a combatre-la és clau exigir un marc legal i nacional als Estats membres perquè apliquin una legislació en matèria de drets humans i a favor de la inclusió de les minories; la garantia d'una educació que ensenyi la tolerància i els drets humans als infantes; la presa de consciència individual; i la creació de solucions locals

com una de les eines més afectives per a confrontar problemes individuals de manera més solidària amb les víctimes. De totes maneres, per a crear societats més tolerants és indispensable que aquest principi estigui acompanyat d'altres com ara el de diversitat, el d'igualtat i el d'equitat per tal que els diferents Estats membres puguin treballar i cooperar amb estratègies multinivell entre les entitats locals i altres actors internacionals com ara les ONG o les empreses transnacionals.

Des d'un punt de vista subjectiu, es considera necessari emparellar els dos conceptes: la tolerància i la inclusió per obtenir una millor resposta al gaudiment efectiu dels drets humans. Primerament, perquè la inclusió és un dels pilars de la democràcia relacionada alhora amb l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 16 que tracta la pau, la justícia i les institucions sòlides mitjançant la promoció de societats justes, pacífiques i inclusives. Tal com va argumentar Hannah Arendt el 1951 a l'obra de *Els orígens del totalitarisme*, la característica més rellevant de l'Estat-nació era la no exclusió de tots aquells ciutadans que formessin part de les minories, en concret els apàtrides, ja que cap ésser podia estar exclòs de la comunitat, en aquest cas, la societat. A la vegada, Jürgen Habermas defensà, mitjançant el llibre *La inclusió de l'altre* (1996), que per a crear una comunitat es requeria un consens social degut a que el seu objectiu principal és la cerca del bé comú on la comunitat no deixa de ser una xarxa de comunicació plural i social. Mitjançant aquests dos arguments de la filosofia del dret, s'arriba a la conclusió que la inclusió i la tolerància

han d'anar lligades de la mà per tal de poder garantir que existeixi una tolerància en tots els nivells.

No obstant, cal enfocar la tolerància amb una perspectiva multicultural on no tot s'acaba amb Occident. La divisió del món en dos blocs, l'occidental i l'oriental, ja va ser teoritzada per Edward Said a *Orientalisme* el 1978 amb la gran separació entre l'Est i l'Oest. Tot i que ja hagin passat quaranta-cinc anys des de la seva publicació, malauradament encara vivim en un context on existeix una subordinació d'Orient per part d'Occident. Un clar exemple són els diferents conflictes ètnics contemporanis que hi ha hagut als països descolonitzats per part de grans imperis com el francès o el britànic que fan que molts Estats encara en pateixin les conseqüències, ja siguin econòmiques o socials, degut a la implementació de polítiques i legislació de manera autoritària i sense tenir en compte les particularitats de cada territori. Això clarament està lligat amb el poc respecte al principi de la inclusió a nivell cultural de tot el que no està considerat dins de l'agrupació occidental. Així doncs, quan es parla d'inclusió no només es tracta de tolerar a «l'altre», sinó també de convida-hi en el sentit que és necessària una inserció social multinivell per tal de poder crear una societat molt més justa i equitativa tenint en compte les demandes de cada grup.

En conclusió, les Nacions Unides han estat el principal motor per a l'elaboració de tractats i documents encarregats de recollir el principi de tolerància i fomentar-la en els seus convenis i projectes. Malgrat els esforços a nivell internacional per diferents actors com

les Nacions Unides i les ONG, cal que diferents institucions regionals i locals s'uneixin i lluitin per incloure aquest principi en les seves declaracions en matèria de drets i llibertats i així obtenir millors resultats tenint en compte alhora que no es pot tractar la tolerància de manera aïllada, sinó que s'han d'incloure altres principis com el de la inclusió per tal de poder lluitar contra les discriminacions i les vulneracions dels drets humans dels ciutadans en tots els nivells. La dotació de capacitat legislativa i política als governs nacionals per a lluitar a favor de la tolerància no deixa de ser la via més efectiva per tal de poder construir societats multiculturals equitatives i justes que tinguin com a prioritat el benestar de tots els ciutadans i, en general, el foment dels drets humans.

Anna Naudi i Miró

**Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
(Universitat de Barcelona)**

**Màster en Drets Humans, Democràcia i Globalització
(Universitat Oberta de Catalunya)**

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

OCTUBRE 2023

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors
